

česko-slovenská
historická
ročenka | 25/2

2023

Redakční kruh/Executive editorial board

- PhDr. Zdeněk Doskočil, Ph.D., Historický ústav Akademie věd České republiky, Praha
Doc. Mgr. Denisa Nečasová, Ph.D., Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno
PhDr. Richard Pavlovič, Ph.D., Štátny archív v Košiciach, Košice
Doc. PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D., Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci, Liberec
Doc. PhDr. Marek Syrný, Ph.D., Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela, Banská Bystrica

Domácí redakční rada/National editorial board

- Prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc., Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci, Liberec – Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha – předseda
Mgr. Miloslav Čaplovič, Ph.D., Vojenský historický ústav, Bratislava
PhDr. Vojtech Čelko, Spoločnosť M. R. Štefánika, Praha
PhDr. Viliam Čičaj, CSc., Historický ústav Slovenskej akadémie vied, Bratislava
Mgr. Diana Duchoňová, Ph.D., Historický ústav Slovenskej akadémie vied, Bratislava
Doc. PhDr. Vladimír Gonč, DrSc., Ústav politických vied Slovenskej akadémie vied, Bratislava
Mgr. Matej Hanula, Ph.D., Historický ústav Slovenskej akadémie vied, Bratislava
Prof. PhDr. Roman Holec, DrSc., Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Bratislava
PhDr. Daniela Hrnčiarová, Ph.D., Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Bratislava
PhDr. Michal Kopeček, Ph.D., Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, v. v. i.
PhDr. Dušan Kováč, DrSc., Historický ústav Slovenskej akadémie vied, Bratislava
Prof. PhDr. Robert Kvaček, CSc., Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha
Doc. PhDr. Jan Mervart, Ph.D., Filosofický ústav Akademie věd České republiky, Praha
Doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc., Historický ústav Akademie věd České republiky, Praha
Prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, Prešov
Mgr. Ladislav Vörös, Ph.D., Historický ústav Slovenskej Akadémie vied, Bratislava

Mezinárodní redakční rada/International Editorial Board

- Prof. Dr. Josette Baer Hill, Univerzita v Curychu, Curych
Dr. Christiane Brenner, Collegium Carolinum, Mnichov
Dr. Francesco Caccamo, Univerzita G. D'Annunzia, Chieti-Pescara
Dr. Ryszard Gladkiewicz, Vratislavská univerzita, Vratislav
Prof. Maciej Górny, Polská akademie věd, Varšava
Dr. Teodorička Gotovska-Henze, Bulharská akademie věd, Sofie
Prof. Dr. Frank Hadler, Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa, Lipsko
Prof. James Krapfl, McGillova univerzita, Montreal
Doc. PhDr. Igor Lichtej, CSc., Užhorodská národní univerzita, Užhorod
Prof. Andrzej Małkiewicz, Zelenohorská univerzita, Zelená Hora
Dr. habil. Laszlo Szarka, CSc., Maďarská akademie věd, Budapešť

Vydavatel/Published by

Historický ústav AV ČR, v. v. i.
Masarykova univerzita, Brno
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Redakce/Editorial Office

Doc. PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D., e-mail: jaroslav.pazout@tul.cz
PhDr. Richard Pavlovič, Ph.D., e-mail: richard.pavlovic@minv.sk

česko-slovenská historická ročenka | 25/2

REVOLUCE
V MODERNÍCH
DĚJINÁCH
STŘEDNÍ EVROPY
V INTERPRETACÍCH
DOBY A VĚDY

2023

HISTORICKÝ ÚSTAV
MASARYKOVA UNIVERZITA
UNIVERZITA MATEJA BELA

Česko-slovenská historická ročenka
Recenzovaný vědecký časopis
Roč. 25, 2023, č. 2
ISSN 1214-8334

Česko-slovenská historická ročenka
Peer-reviewed scientific journal
Vol. 25, 2023, nr. 2
ISSN 1214-8334

www.cskh.sk

OBSAH

STUDIE

Jakub Rákosník

Myslet revoluci: Koncept, periodizace, historiografie 11

Jan Rychlík

Revoluce národní a sociální 1848/1849: Uhry v Rakousku,
Slovensko v Uhrách: revoluce v revoluci 25

László Szarka

Sociálne a národné premeny Uhorska v revolučnom
dvojočr 1848–1849 55

Roman Holec

Úvahy k priemyselnej revolúcii 83

Attila Simon

V tieni súperenia dvoch revolúcií: Južné Slovensko počas obdobia
prechodu (jeseň 1918–leto 1919) 107

Ludovít Hallon

Revolúcia majetková a vlastnícka 1938 – 1948: Rozklad vlastníckych
práv na Slovensku a v ČSR – celkový vývoj 123

Eduard Kubů

Historiografický obraz „velkých majetkových přesunů“ v českých
zemích/Československu období konce 30. do konce 40. let
20. století 153

Karel Řeháček

„Slovenská karta“ v plzeňské politice po vzniku Československa.

Komparace vývoje na západě a východě republiky

v letech 1919–1920 193

ZPRÁVY

II. kongres českých polonistických a polských bohemistických studií
(Jan Rychlík) 223

Odešel Karel Kaplan. vzpomínka na zakladatelskou osobnost
výzkumu historie komunistického Československa (28. srpna 1928
Horní Jelení – 12. března 2023 Praha)
(Jiří Kocian) 225

Seznam autorů 229

Pokyny pro autory 231

CONTENTS

PAPERS

Jakub Rákosník

Interpreting revolution: Concept, Periodization, Historiography 11

Jan Rychlík

The national and social revolutions of 1848/1849. Hungary in Austria, Slovakia in Hungary: Revolutions within the revolution 25

László Szarka

Hungary's social and national transformations in the two revolutionary years of 1848 to 1849 55

Roman Holec

Reflections on the Industrial Revolution 83

Attila Simon

The shadow of rivalry between two revolutions: Southern Slovakia during the transition period of autumn 1918 to summer 1919 107

Ludovít Hallon

The Revolution in property and ownership 1938–1948:
The disintegration of property rights in Slovakia and Czechoslovakia:
an Overall Perspective 123

Eduard Kubů

Historiographical perspectives on the “great property transfers”
in the Czech lands/Czechoslovakia of the late 1930s to the late 1940s 153

Karel Řeháček

The “Slovak card” in politics in the region of Plzeň after the establishment of Czechoslovakia. Comparison of developments in the west and east of the Czechoslovak republic in 1919–1920 193

NEWS

II. Congress of Czech Polonist and Polish Bohemian Studies
(Jan Rychlík) 223

Karel Kaplan left. Memory of the founding personality of research into the history of communist Czechoslovakia (August 28, 1928 Horní Jelení – March 12, 2023 Prague)
(Jiří Kocian) 225

List of authors 229

Guidelines for authors 231